

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica XIX. post Pentec: Nuptiæ non maturandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA XIX. POST PENTECOSTEN.
Nuptiæ non maturandæ.

Fecit nuptias. Mat:22.

Nuptiarum apud omnes gentes tanta semper fuit æstimatio, tantus splendor, & magnificentia, ut nullibi magi splendidi, nullibi tam magnifici, atque hinc videri velint. Spectabilis imprimis Antiquorum pompa fuit, cum dona nuptialia, quæ Epaulia Græci vocant, sponso & sponsæ mitterentur. Anteibat venustus puer, vividis oculis, rosea fronte, inaurato capillitio, nivea in veste facem ardentem manu quatiens. Hunc sequebatur mulier una lectissima canistrum ferens summa industria artificioque elaboratum. Tum ordine Virgines multæ incredibili oris pulchritudine, janthinis fulgentes togis, suaveolentibus corollis, quæ aurum, patellas, smigmata, lecticas, pectines, lectos, alabastros, sandalia, thecas, pyxides unguentarias, aliaque id genus suppellectilia circumferebant. Sed quemadmodum nihil ferè nuptijs est solemnius, ita vix quidquam periculosius. Rarò tam fausta obtingunt conubia, quæ omnem sinistram sortem excludant, quæque non turbulentus aliquis Boreas subinde obturbet. Hinc Poëta quidam ita cecinit:

Sepius inquiri totam, Cypriane, per urbem,

Si qua puella neget nubere: nulla negat.

Sed quid agunt? nimirum longas brevis illa voluptas

His creat æ umnas, culpaq; poena sibi est.

Nam bene vix nubit multis de millibus una,

Et bene cum nupsit, non habet illa bene.

Animus proinde mihi est præsentis allocutione docendi nuptias & sponsalia non esse maturanda.

Primò omnium nubere volenti necessarium est consilium, longaque ac prudens deliberatio. Docuit hoc exemplo suo ipsemet Deus, qui primum in paradiso conciliaturus connubium, consultationem præmisit: *non est, inquit, bonum hominem esse solum; faciamus ei adiutorium simile sibi.* Gen. 2. 18. At cur consultavit, qui cetera unico verbo esse iussit? an majoris momenti erat duos homines vinculo matrimoniali cõjungere, quàm Angelos & astra producere? Ita sanè, difficilius duo in unum coeunt, quàm ex nihilo aliquid fiat. Matrimonij status ejusmodi est, qui geminas personas indissolubiler adeo colligat, ut neutra sui juris maneat; imò nec voluntatis, nam ut ait Tertullianus: *ambo fratres, ambo con-* Tertull. l. 2. *servi, nulla spiritus, carnisve discretio; n-* ad uxorem *bi caro una, unus & spiritus.* Et D. Ba- c. 9. *silius: qui mortali connubio conjunctus* Basil. de ve- *est, ad suam ipsius curam uxoris quoque* ra virginis. *alte.*

alterà adjectâ, geminam in una anima ex
 conjuncto sibi corpore solitudinem neces-
 sario sustinet. Proinde monet diu de-
 liberandum: *sine uxor ducenda?* eò
 quòd hîc, si ullibi valeat regula Salomo-
 nis: *fili sine consilio nihil facias, & post
 factum non pœnitebit.* Quam regulam
 quia non servavit unus aliquis, quem
 P. Stengelius discipulum suum fuisse
 asserit, in quas non sese miseras & ca-
 lamitates conjecit, quantas non lamen-
 tationes, & threnos ad Professore[m] su-
 um scripsit. Scripsit mihi aliquando
 discipulus meus; (verba sunt Autoris)
uxorem duxi, in qua mala non incidi! 1.
Libertatem vendidi. 2. *Rem malam*
emi. 3. *Forti victus sum catenâ, unde*
me sola vel mea, vel illius mors liberet. 4.
Cœpi servire, cœpi pati, cœpi coactus cha-
ros pellere; nam amicitiarum scopulus est
uxor imperiosa. 5. *Cum conjugè nuptias*
contraxi, cum pace divorcium. 6. *Quid*
non impendo in vestes superbas? quid in
crustula? quid in mulsa? Et pro his dul-
cibus omnibus nihil recipio nisi amara ver-
ba. Felix mihi videor, si non & verbera.
Ab cur Deum aliò vocantem non sum se-
cutus! cur virginitatem non pluris feci,
quam voluptatem? Quamdiu innocens
fui, consilia Christi mihi placuerunt. Post-
quam Sirembus aures aperui, & Dei gra-
tiâ excidi, appuli animum ad nuptias;
duxî uxorem; quæsvi voluptatem, inveni
calamitatem. Habeo igitur, quod me-
rui, non quod quæsvi. Audivi multa;
nunquam credidi, in una uxore tot mala
esse posse. Hæc ille ad literam. Sed
plures passim audire est similia lamen-
tantes. Quàm enim temerariè non
pauci uxores ducunt! quàm præcipi-

tanter ad connubia festinant! quàm
 præmaturè titulo *Patris* gaudere vo-
 lunt, cunis ipsi, quàm thalamis aptio-
 res, ut qui necdum vel lanugine men-
 tum obtexerint, necdum è ferula juré-
 que betulari excefferint. "Fuit non ita
 pridem (ait scriptor præfatus) qui ma-
 nè in scholis cæsus virgis, à prandijs
 uxorem duxit in solatium doloris. O
 miserum solatium, quod longè gravio-
 ribus plagis aperuit officinam! Evenit
 enim plerumque præcocibus ejusmodi
 sponsis, quod marito illi in Græcis epi-
 grammatis, qui in toto matrimonio
 suo duas tantum felices, lætasque ho-
 ras se habuisse queritur, nempe horam
 nuptiarum, & horam mortis uxoris.
 Fecit mihi, ait,

*Latitiam primam thalamus, rumulusq[ue]
 secundam.*

Sic etiam inter gelidas Alpes nonne-
 mo, conjugè ultimum trahente spiri-
 tum, fistulam arripuit, & non tam na-
 niam, quàm Hymenæum canere cœ-
 pit. Mirantibus ceteris, ac insolenti-
 am increpantibus, respondit: *cum*
gaudio nuptias celebravi, cum gaudio eti-
am exequias celebrabo, ut ultima primis
convenient. Et verò quem in matri-
 monio lætum habeant successum, qui
 illud inconsulto DEO, ex primo ani-
 mi impetu; perverso fine, meraque li-
 bidine contrahunt? Dæmon certè hîc
 paranympum agit ac præsidem; nam
 ut loquitur Angelus ad Tobiam: *hi qui*
conjugium ita suscipiunt, ut Deum a se
& a sua mente excludant, & sue libidi-
ni ita vacent sicut equus & mulus, habet
potestatem Demonium super eos. Quid
quod

idem. orat.
 21. de felic.
 Eccli. 32.
 24.

Stengel. de
 matrim. c.
 2. §. 8.

Steng. ibid.

c. ap. 22.

§. 4.

ibid. §. 3.

Tob. 6. 17.

Dier. li. 2.
cap. 46. de
prestig.
Dæm.

quod repertus sit Juvenis, qui re ipsa
Cacodæmonē pro spōsa accepit? Rem
narrat Vieras in hunc ferē sensum: in
Sicilia Juvenis quidam strenuus & na-
tandi apprimē peritus circa crepuscu-
lum exierat, ut diurnos æstus marinis
aquis temperaret. Ibi dum jucundē
simul & inverecundē Neptuno insultat,
videt mulierem post se natantem,
cujus formā illicō captus criminibus ap-
prehensam in litus extrahit, & quā
comissimē rogat, quam sit, aut unde
huc veniat? Sed multis questionibus
ne verbum unum extorquet. Sat vel
ex hoc solo suspicari poterat nihil boni
subesse, tamen, ut cæca est cupiditas,
quia ei placuit, pallio opertam secum
domum duxit, & duxit in uxorem.
Jamdiu cum hac Stygia Nympha habi-
taverat, cum eum sociorum optimus
aliquis visitavit; acciditque ut inter
alios discursus ac sermones de uxoris
patria & stirpe inquireret. Respon-
dit vecors maritus, nihil se horum sci-
re, nisi quod ē mari illam veluti piscem
extraxerit, atque interea temporis ver-
bum ex illa nullum quiverit exprime-
re. Cui socius melius sapere assuetus:
quantum video, inquit, profectō phan-
tasma est uxor tua, atque ē Tartareis
larvis una. Egōne silere illam tamdiu
paterer? ego non adigerem ad eden-
dam veritatem? verberibus verba ex-
tunderem, si verbis responsum non im-
petrarem. Expavit ad hanc objurgatio-
nem Juvenis, simul & excanduit. Ita-
que ferro correpto uxorem aggressus
fari iussit. Ad cujus minas tandem il-
la vocalis facta: *ve misero tibi, ait, uti-
lem perdis uxorem, dum me effari cogis.*

*Mansissem tecum, ac in rem tuam esset,
si injunctum mihi silentium permisisses.
Nunc autem me posthac non aspicias.* Cum
dicto evanuit; ostenditq; se umbram,
non corpus fuisse. O quā multi eti-
am hodie Adolescentes, dum vel ex u-
no familiari colloquio, aspectu, cho-
rea, munusculo, sponsalia cum ignota
persona contrahunt, Dæmonem, imō
quid Dæmonē pejus sibi in sortem ex-
trahunt. De mala enim muliere ma-
lum illud carmen vulgō occantatur: :

*Aspide quid pejus? tigris; quid tigris-
de? Damon,*

*Dæmonē quid? mulier; quid mu-
liere? nihil.*

Porro ubi Dæmon est, ibi Infernus, ubi
Infernus, ibi nullus ordo, sed sempiternus
horror inhabitat. Et solent enim verō
sæpe mariti de mala, & litigiosa uxore
queri: *habeo Infernum.* Ac utinam,
hic Infernus cum vita semper finiretur!
non se mel æternus illum extipit, nam
ab uno ad alterum facillimus est des-
census. Quot salvi fuissent, si Deo ad
religionem vocanti morem gerentes
vinculo matrimoniali, se nunquam im-
plicuissent, aut certē non tam maturē
virginitati suæ valedixissent!

Sed si tantus nihilominus nubendi
amor, si tanta cupido, age prosequa-
mur, quod D. Basilius nupturienti se-
cundō considerandum proponit; *qua-
nam uxor, & quibus conditionibus ducen-
da sit?* Fuit unus aliquis ē schola Lu-
theri buccinator, qui hanc tradidit re-
gulam:

*Uxorem ducturus ab R tibi disce ca-
vere:*

Irās:

Iræ & guerras R habet omnis habens.

Sed ista meliùs ipsi Luthero, ne Catharinam R habentem, Virginem Deo dicatam, cænobio ad sacrilegas nuptias educeret, recitanda erant. Prudentiùs vsavit qui cecinit:

*Quæ tibi ducenda est, habeat P quinq;
puella,
Sit Pia, sit Prudens, Pulchra, Pu-
dica, Potens.*

At quis talem inveniet? *procul & de
sacrimis finibus pretium ejus.* Pauca in
orbe dantur Saræ, Rebecca, Abigails,
Estheres; nam alio Poëta canente:

- - rara est concordia formæ.

Arg. pudicitia.

Vnde & Pittacus rogatus cur uxorem
ducere nollet, respondit: *si formosam
duxero, habiturus sum communem; si de-
formem, pœnam.* Quod idem Theo-
phrastus apud D. Hieronymum confir-
mat, monens non esse ducendam uxorem
sapienti, quia raro simul pulchra,
bene morata, sana, ac dives reperitur.
Huc accedit zelotypia perniciosissimus
matrimonij turbo, cum conjugum al-
ter alteri malè de fide tori metuit, pesti-
me suspicatur, & cogitat; cum, ut lo-
quitur os aureum, non aditus & exitus
solùm curiosius observantur, sed in verba
etiam, in aspectum, in suspiria studiosissi-
mè inquiritur. Fuit mulier quæ cum
precatorium viri sui libellum curiosè
explorasset, in eoque Psalmos Davidis
pœnitentiales reperisset, stuite inde
maritum adulterij arguit, ita secum
ratiocinata: David hos Psalmos post

commisum adulterium recitare soli-
tus erat, ergo meus maritus in eadem
damnatione est. Queritur vicinis,
luget, & in tantum discruciat, ut
præ marore violentas sibi manus intu-
lerit. Omnium ergo rectissimè mihi
vsavisse videtur ille, qui asseruit, nullam
uxorem esse optimam uxorem:

*Est bona res uxor; melior bona; at
optima nulla.*

Quod & ipsum videntur sensisse Chri-
sti Discipuli, cum auditis matrimonij
difficultatibus dixerunt: *si ita est homi-
nis causa cum uxore, non expedit nubere.*

Quorum Dominus sententiam probans
(verba sunt Hieronymi) rectè quidem
sentitis; ait, quòd non expedit homini ad
regna cœlorum tendenti accipere uxorem:
sed difficilis res est, & non omnes capiunt
verbum istud. Idem omnino consili-
um suggerit Paulus: volo omnes homines
esse sicut me ipsum, scilicet uxoris exper-
tes. Et rursum: dico autem non nuptis
& viduis, bonum est illis si sic permaneant
sicut & ego. Cur ita? quia qui cum uxore
est, sollicitus est quæ sunt Mundi, quomodo
placeat uxori, & divisus est; qui autem
sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt,
quomodo placeat Deo. Et licet subinde
nuptias commendare & svadere videat-
ur; tamen è vestigio earum incommo-
da commemorat: mulier, inquiens,
sui corporis potestatem non habet, sed vir:
similiter autem & vir sui corporis potesta-
tem non habet, sed mulier. In quem lo-
cum ita Chryl. ostomus: cum de nuptijs
videatur dicere, re tamen vera, tanquam
hamum usitatâ piscator escâ circumvesti-
ens, sic in audientium aures inserit oratio-
nem,

Matth. 19.

Hier. l. 1. in
lovin.

1. Cor. 7.

Chryl. l. de
Virg. c. 28.

Stob. ser. 65

Hiero. l. 1.
advers. lo-
vin.

Chryl. l. de
Virg. c.
52.

nem, ut illo ipso sermone de nuptijs, eosdem à nuptijs deterreat. Nam qui illud audit, se per conjugium non in sua, sed in uxoris esse potestate, confestim operam dabit, ut ab acerbissima servitute liberetur; vel potius id primum cavebit, ne ipsum subeat jugum servitutis. Hac quoque de causa D. Augustinus, nulli unquam conjugium svadere voluit, nam ut scribit Possidonius in ejus vita: *hec tria homini Dei servanda monebat. Primum, ut uxorem cuiquam nunquam posceret. Secundum, ut militare volentem ad hoc non commendaret. Tertium, ut in sua patria petitus ad convivium non iret.*

Virginitas, ait iterum Chrysostomus, tamò nuptijs prestat, quantò cælum terra, quantò hominibus Angeli antecellunt; nam teste Domino, qui non nubunt, neque nubuntur, sunt sicut Angeli Dei. S. Martinus Turonensium Episcopus transiens aliquando pratium, cujus partem unam boves depaverant, secundam porci suffoderant, tertia illæsa diversis floribus & herbis, quasi picta vernabat, dixit: prima pars speciem gerit conjugij, quæ à pecore depasta, et si non pe-

nitus gratiam amisit herbarum, nullam tamen florum retinet dignitatem. Secunda, quam porci pecora immunda foderunt, fornicationis sædam imaginem præterdit. Tertia, quæ nullam sensit injuriam, gloriam virginitatis ostendit: unde herbis sæcunda luxuriat, & ultra omnem speciem distincta floribus quasi gemmis micantibus ornata radiat. Verùm adhuc luculentius quidam alius in bibliotheca Patrum. "Cum tres sint, inquit, status in Ecclesia: Virginitas, cælibatus, & conjugium, ex revelatione Angelica didicimus, si meritorum ratio habenda est, eum esse constituendum ordinem, ut sit Virginitas aurum, cælibatus argentum, conjugium ærumentum: Virginitas divitiæ, cælibatus mediocritas, conjugium paupertas; Virginitas pax, cælibatus redemptio, conjugium captivitas: Virginitas Sol, cælibatus lucerna, conjugium tenebræ. Virginitas Regina, cælibatus Dominus, jugalitas ancilla. Sed hæc qui potest capere capiat.

Possidon. c.
27.

Chryf. l. de
Virginit. c.
11.

Sulpi. dial.
2. cap. 11.

S. Albel-
mus Oc-
cidenta-
lium Sa-
xonum.
Episcop
in libello
de laud.
Virgin.
cap. 9.
Matth. 19.

DOMI-